

Naročnina za kraljevine

SHS

Mesečno 40 K. Letno 480 K.

Inozemstvo:

Mesečno 50 K. Letno 800 K.

Oglasni enostolna min vrsta za
enkrate 2 K. večkrat popust

JUGOSLAVIA

Vladna kriza. -- (Demokrati v krizi.)

Beograd, 3. decembra. Z ozirom, da se kriza v vladi nadaljuje, je demokratički klub nočoj izdal nastopno priobčenje: Razgovori o rekonstrukciji vlade so se na poziv radikalne stranke vršili še pred odhodom predsednika vlade g. Pašića v inozemstvo. Določen je bil program, ki bi ga moralva izvršiti narodna skupščina. Ker je medtem predsednik vlade odpotoval, se o tej priliki še ni govorilo o razdelitvi portfeljev in o osebnih vprašanjih, ker so radikalni poslanci izjavili, da se to vprašanje ne more rešiti brez predsednika vlade. Pred povratom g. Pašića iz inozemstva je razpravljal radikalni klub dalje vsa vprašanja rekonstrukcije vlade ter izdal sklep, ki je bil priobčen predsedniku demokratskega kluba po g. Pašiću, in sicer, da zahteva radikalni klub zase ministrstvo za notranja dela. Ker je demokratički klub na svoji seji odločil to zahtevo in o tem obvestil s posebnim pismom g. Pašića, je ta v posebnem pismu pozval g. Davidovića in mu priobčil, da je rad. klub opustil svojo zahtevo glede ministrstva za notranja dela in da je treba izvršiti imenovanje novih ministrov, ker so doseženi ministri sporazumno z predsednikom vlade stavili klubom svoja mesta na razpolago. Stališče vse vlade in obeh klubov je, da se ostavka v občine izroči, dokler ne pride do sporazuma za rekonstrukcijo vlade. Nato je demokratički klub izvršil imenovanje svojih kandidatov za ministrska mesta in priobčil gotovo želite in potrebe, ki pa so bile izražene v taki obliki, da bi ne mogle onemogočiti sporazuma. Tako so se vprašanja ministrstva za notranje posle in za agrarno reformo, dalje obsega amnestije, odnosno pomilovanja. Včeraj je imel radikalni klub sejo, na podlagi katere je njegov predsednik Aco Stanojević danes sporočil g. Davidoviću, da radikalna stranka zahteva sedaj zase ministrstvo za notranja dela. Na to nepričakovano zahtevo po navedeni izjavi g. Pašića, da je vprašanje o ministrstvu za notranja dela odstranljeno z dnevnega reda, ni mogel demokratički klub skleniti drugega, nego da ostane neodstopno pri onem, kar je že bilo dogovorjeno.

Veliki draginški nemiri na Dunaju.

Dunaj, 3. decembra. Ves včerajšnji dan je potekel v popolnem miru in redu. Delo so popoldne vzpostavili tudi pristaši komunistične stranke.

Dunaj, 2. decembra. Kakor poroča »Korrespondenz« Wilhelma, so 74 oseb prijeli neposredno pri plenitvi in jih oddali deželnemu sodišču, 176 oseb so zaradi motenja hišnega miru, tativine, poškodbi stvari in zaradi drugih deliktov naznani kazenskemu sodišču; 16 oseb so kaznovali policijsko.

Dunaj, 2. decembra. Kakor poroča »Jokal Korrespondenz« so lastniki kavar na Ringu in onih obratov v notranjem mestu in drugem okraju, ki so pri izgredih največ trpeli, prisijeni, da zapr loka za več tednov, nekateri celo za več mesecov. Davi je bilo odpuščeno osobje teh obratov.

Dunaj, 3. decembra. (DunKU). Kakor poročajo listi, je včeraj predsednik trgovske zbornice posetil zveznega kancelarja in ga naprosil za primerne

odredbe proti ponavljanju zadnjih dogodkov. Obenem je prosil, da bi država težko oškodovanim obratom kar najhitreje nadomestila izgube. Zvezni kancelar je odvrnil, da je uverjen, da bo dejstvo po svojih organizacijah in službi reditev pomagalo preprečiti ponovitev občajovanja vrednih dogodkov. Vprašanje odškodnine bo vlaada natančno proučila. Ker pa ni zakona proti vstaji, ne morejo interesenti pričakovati nadomestitve po državi.

Dunaj, 3. decembra. Kakor poroča »Arbeiter Zeitung«, se je včeraj zvečer v okrožnem delavskem svetu razpravljalo o političnem položaju. Soglasno se je sprejel predlog, da naj okrožni delavski svet podpira zahteve, katere je deputacija demokratov v četrtek predložila vladi in da naj zahteva takojšnjih udejstvitev. Nato se je soglasno sprejel predlog, ki zahteva izpustitev bivših jugoslovenskih komunističnih poslancev.

Proslava našega ujedinjenja v Parizu.

Pariz, 8. decembra. Udrženje jugoslovenskih dijakov na inštitutu za slovansko znanost v Parizu je organiziralo 1. decembra proslavo triletnice ujedinjenja naše kraljevine. Predsedoval je prof. Emil Oman, ki je v svojem slavnostnem govoru poudarjal pomen svečanosti za državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nato je v imenu vseh prisotnih pozdravil priatelja našega naroda Gauvaina, ki je navzlie svojemu slabemu zdravju prisel, da prebije nekaj trenutkov v družini svojih priateljev, ki so se zbrali pri tej svečnosti. Bil je burno pozdravljen. V svo-

jem govoru je opozarjal na vso važnost današnje proslave in izrazil svoje veselje, da je prišlo v Pariz toliko dijakov, ki hočejo dovršiti tu svoje študije. Njegov govor je bil sprejet z velikim návdusenjem. Jugoslovenski opravnik poslov se mu zahvalil na prijateljstvu, ki ga goji do naše države. Nato je govoril predsednik udrženja jugoslovenskih dijakov, Vitomir Marković, ki se je zahvalil vsem prisotnim na obisku. Končno se je vršila umetniška zabava, kateri je prisostvovalo tudi več francoskih umetnikov. Dajaški zbor je zapel več narodnih pesmi.

Anketa zasebnih nameščencev.

Beograd, 3. dec. Na inicijativo Zveze zasebnih nameščencev Jugoslavije, se je vršila v občinskem domu anketa zastopnikov beograjske trgovske in obrtni zbornice in zastopnikov zasebnih nameščencev iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva in Splita. Na anketi, ki je potekla zelo živahnno, so razpravljali o davčni politiki ministrstva za finance z ozirom na davke na plače zasebnega nameščenstva. Glede na mišljene vlade, da se vprašanje obdavčenja plač za leto 1922 res s posebnim zakonom, je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da ministrstvo za finance, odnosno narodna skupščina popolnoma izvame od davka na dohodek delavcev in nameščencev eksistencijski minimum, ki se je ugotovil z 12.000 dinari. Končno so sklenili, da to resolucijo posebno odposlatje izroči ministrstvu za financo in narodni skupščini.

Beograd, 3. dec. Po inicijativi Zveze zasebnih nameščencev Jugoslavije je pod vodstvom socijaldemokratskega poslance dr. Koruna danes posredovalo odposlanstvo sestavljeni iz kandidatov organizacij zasebnih nameščencev, bančnih in drugih pisarniških uradnikov, trgovskih pomočnikov itd. pri ministrstvu za finance dr. Kumanudinu in generalnem ravnatelju neposrednih davkov Vojoviću radi izprenembe začasnega zakona o proračunskih davanjsinah in glede dayka na dohodek zasebnih uradnikov. Odposlanstvo organiziranega zasebnega nameščenstva je hkrati obvestilo vse vladne in opozicionalne poslanske klube o zahtevah zasebnega nameščenstva ter je dobitilo jamstva, da se dela na to, da se njihovim zahtevam ugodi.

GENERAL ŽIVKO PAVLOVIĆ V SPLITU.

Split, 3. dec. Včeraj je semkaj došel iz Mostarja general Živko Pavlović, eden najuglednejših naših generalov, ki ga tudi v inozemstvu posebno uvažujejo. Listi so ga prisrčno pozdravili, a občinstvo mu je priredilo manifestacijo.

PRAZNOVANJE 1. DECEMBRA V MARIBORU.

Maribor, 3. dec. (Izv.) 1. decembra se je praznoval v mariborskem gledališču kot spominski dan na Rapallo. — Slavnost je otvoril profesor dr. Ribarič z lepim prigodnostnim govorom o ujetinjenju. Vojaška godba je svirala razne komade in Glasbena Matica je začela več zborov. Nato so sledili recitacije Grindnovih primorskih pesmi. Slavljje je bilo sklenjeno z alegorično sliko Jugoslavije. Včeraj je uspel prav krasno in je tudi obisk občinstva bil zelo dober.

POLOŽAJ V ČEHOSLOVAŠKIH PREMOGOKOPIH.

Moravska Oštrola, 3. decembra. Danes se je pričela konferenca obratnih svetov moravsko-ostrovskega in karvinškega premogovnega okoliša, na kateri se bo glasovalo o proglašitvi stavke. Socijalno-demokratički delavski odsek za gospodarska vprašanja je sklical za sredo plenarno sejo zaupnikov obratnih svetov in strokovnih organizacij ter odbornikov vseh organizacij in zaupnikov lokalnih delavskih organizacij, na kateri se bo razpravljalo o gospodarskem položaju in o strokovnem boju. V Moravski Oštroli vlada popoln mir. Dela se normalno ter počiva delo samo v nekaterih rovih. Glasilo socijalnih demokratov piše, da si rudarji ne smejo pustiti od nikogar vplivati in da imajo biti zanje odločilni samo sklepi strokovnih organizacij.

VELIKA MILIJONSKA GOLJUFILA NA DUNAJU.

Dunaj, 2. decembra. »Korrespondenz Wilhelm« javlja: Na Maďarskem rojeni 69 letni bankir Aleksander Klein je bil zaradi poizkušenega goljufivega konkurza dne 30. novembra arretiran. Preiskava je dognila, da je Klein, dasi je vedel, da je pasiven, in ne da bi prijavil nezmožnost pačala, vodil je bančne posle še več mesecev dalje in sprejemal nove obveznosti. Pasiva se cenijo na 80 do 100 milijonov kron. Ob enem so arretirali njegovega prokurista in zeta Viktorja Singerja. Oba so izročili deželnemu sodišču.

BRIAND O RAZOROŽITVI.

Pariz, 2. decembra. (Havas) Ministrski predsednik Briand je izjavil časnikarjem, da zavzema Francijo v vprašanju razorožitvi na kopnen prvo mesto. Francija absolutno ne stremi po ciljih vojaškega nadgospodstva, kakor je to dela svoje čase Nemčija. Francija je vedno vse žrtvovala za mir, toda teh časih je prisiljena obdržati oborožene sile za varstvo svojih mej. V odgovoru na neko vprašanje glede zadnje izjave lorda Curzona o orientskem vprašanju je zatrdil Briand, da je bil vedno pripravljen razpravljati z angleško vlado to vprašanje na najbolj prijateljski način, da se mu pa ni zdelo potrebno radi tega sklicevati vrhovna sveta.

KANDIDATI ZA NOVO MADŽARSKO VLADO.

Budimpešta, 3. decembra. Listi poročajo, da se je grof Bethlen polemljalo sporazumi s se z vodilnimi politiki stranke poljedelcev in krščansko-nacionalne stranke v nekaterih točkah delovnega programa vlade, tako, da je pričakovati se stave nove vlade še temu današnjega dne. Po vesti lista »Budapesti Hirlap«, bo kabinet takole sestavljen: Ministrski predsednik grof Bethlen, zunanjji minister grof Bansfy, notranji minister poslanec Iklode-Szabo (stranka malih poljedelcev) ali pa Hencz (stranka malih poljedelcev), finančni minister državní tajnik Tibor Kallay, trgovina Hegyeshalmi ali Kenez (oba disidenta), poljedelstvo državní tajnik Janez Mayer, pravosodje Tomesanyi, narodna bramba Benička, uk in bogocastje Wass, narodno gospodarstvo Bernclak. Vzpostavi se tudi ministrstvo za prehrano, katero bi uporabljala ali Kenez ali pa Hencz.

LAKOTA V TATARSKI REPUBLIKI.

Moskva, 3. decembra. V tatarski republike vlada strahovita lakota. Porocila javljajo, da je umrl tam že 4000 odraslih in 948 otrok od lakote. Položaj je vsak dan hujši. Izmirajo kar cele družine.

IRSKO VPRASHANJE.

London, 3. dec. Po vladnem predlogu za ureditev irskega vprašanja se dovolj statut britonskih dominionov 26. junija in zapadnih irskih grofijam. Ulstrska grofija se jim pridruži.

Odločljivi vidiki.

K vprašanju upravne razdelitve naše države in Slovenije posebej se je v današnjem »Slovenskem Narodu« oglasil univ. prof. R. Kučej in naglasil nekaj prav tehnih misli. Osvetlil je administrativni problem iz vidika, katerega moramo odkritosrno pozdraviti. Drugo pa je, ali je ta vidik za reševanje sedanega upravnega vprašanja merodajan in pa dober dovolj, da opraviči razdelitev Slovenije na dve oblasti. Poglejmo, kako je z njegovim izvajanjem!

G. Kučej razpravlja najprvo o upravnih nedostatkih, ki vladajo v Srbiji, o preoblačenosti srečišnjih ministrstev in o njihovih nalogah vrhovnega državnega vodstva. Pristajamo popolnoma na načelo, da bodi celokupna naša državna uprava enotno izvedena. To načelo enotne oblastvene razdelitve jugoslovenske države pa je žal izven spora pri vseh strankah. Kajti enotnost oblastvene razdelitve ni virašanje, o katerem se sedaj razpravlja. Pač pa velja časnikarski boj in delovanje vseh strank vprašanju konkretno razdelitve države na oblasti, katero so načrtali sedanji demokratični zakonodajalci v smislu Vidovdanske ustave. Proti tej razdelitvi se upira Hrvatska, nasprotojuje vse pokrajine države in v posebni meri tudi Slovenija.

Ta poslednja stvar se vidi g. profesorja, da je zamišljena dobro in sicer zato, ker gre po njegovem mnenju pri sedanjem osnutku oblastvene razdelitve za izboljšanje naše državne uprave. V tem smislu celo ni merodajno, pravil, ali je Slovenija deljena na dve oblasti ali naj jo vrla sama ena oblast, marveč glavno je, da bo vrlava dobra. Ta vtemeljitev vladinega načrta je sicer izvirna, toda za univ. profesorja ne prav posebno častna, kajti da bo z njegovo udejstvijem zatrta sedanja korupcija v upravi in da ima ta izključni namen, to je enostavna trditev, ki ni dokazana. Odkritosrno povemo, da ne vidimo, zakaj bi ena slovenska oblast vključevala korupcijski sistem, tako rekoč samo zato, ker je ena, in da je za odpravo korupcije, ki se je pri nas po zatrdirli g. Kučiju razpala, potrebna ljubljanska in mariborska oblast. Mislimo, da bi se dala Slovenija z eno ljubljansko oblastjo prav dobro upravljati. Korupcija pa bo zatrta, kadar pade stranka, ki jo je uvela.

Pri sedanjem razdelitvenem virašanju gre pač za velike gospodarske, kulturne in nacionalne interese, ki so združeni s slovensko pokrajino, in ki bodo, če se sedanj načrt oblastvene uprave uresniči, v njihovi organični rasti zavirani. Še nedavno se je govorilo o velikih nalogah industrializacije slovenske pokrajine, o posebni zaščiti slovenskega poljedelstva, o razširjenju prometnih zvez, o velikih trgovskih interesih, ki se naj osredotočijo v Sloveniji. Nadalje smo govorili o velikem kulturnem in tehničnem razmahu, ki naj izhaja iz slovenske univerze in sedanjih kulturnih sil slovenske pokrajine. Veljavno v tem uravcu predpostavlja enotno iniciativno, enotni akcijski center, neko zavest skupnosti, ki danes dejansko obstaja. Kadar hočemo take gospodarske in kulturne sile sprožiti k idealnim nalogam, tedaj se moramo obrniti do enotnih Slovencev in jih podžgati, da tekmujejo s svojimi sposobnostmi z ostalimi ujetirjenimi brati. Edino na ta način more država pozvati našo pokrajino k ustvarjanju življenju.

Da ostane Slovenija enota, zahtevajo tudi veliki nacionalnopolični momenti neosvojenih bratov onkraj meje. Oni govore naš jezik, oni se naranjajo predvsem na Slovenijo, tu imajo svoje najjače nacionalno zaledje, tu bitajo njih današnji neposredni zaščitniki. Njihov dostop do jugoslovenske države, naroda in kulture se vrši preko slovenskega jezika, slovenske kulture in slovenskega javnega življenja. Ta potrebna akcijska jakost slovenskega naroda napram Primorski se da vzdrževati samo z enotno Slovenijo v okviru oblastvene samouprave, ki naj bo za celo državo enaka.

Odtlejoci vidik ni torej cnotnost uprave, ki je priznana, pač pa tvorijo gospodarski interes celokupne slovenske pokrajine, industrijalizacijski načrti, prometne oči, trgovska stremljenja, kulturni razmahi na temelju slovenske univerze, vseeno delovanje s pomočjo slovenske književnosti, nacionalno politični cilji napram naši Primorski in pa dejstvo slovenskega jezika, dovolj razlogov, da se enotnost Slovencev ohrani. In končno ne smejo nacionalno in kulturno vrednjajoči proces sedanjega skupnega življenja ovirati korupcije stranke, ki danes gonijo državo na rob propada. Naloga naše države je, da vse to jača in razvija, torej da pospešuje našo kulturo in naše edinstvo, zakaj bi eno in drugo ne smelo imeti enotne inicijative, enotnega akcijskega središča, ki je za nas ravno zavest, da smo Slovenci.

NOTA REPARACIJSKE KOMISIJE NEMŠKI VLADI.

Pariz, 3. dec. V noti, ki jo je poslala reparacijska komisija včeraj nemški vlad, se najpoprej z vsem poudarkom zahteva, da posveti nemška vlada neposredno potrebnim odredbam za varstvo dne 15. januarja in 15. februarja 1. 1922 zapadlim plačilom vso pažnjo, da se izogne raznim posledicam. Komisija je nujno pozvala nemško vlado, da

Fašistovski kongres v Rimu.

(Kazenki pohod v Ljubljano. — Generalna stavka.)

Trst, dne 16. nov. 1921.

Dne 7. m. m. se je otvoril v Rimu kongres laških fašistov. Glavna njegova naloga je imela biti odločitev o vprašanju, ali naj se fašistovska organizacija pretvori v politično stranko ali pa naj ostane še vnaprej nadstrankarska milica za pobijanje »notranjih in zunanjih sovražnikov« državne in narodne integritete.

Ako se čita potročila o razpravah tega kongresa v laških listih, mora človek misliti, da so vse laške norišnice izpustile vse svoje, tudi najvernarnejše varovance, da se v Rimu posvetujejo o reševanju političnih problemov, ki pretresujejo »povojo Italijo. Na kongres namreč niso prišli samo politični predstavniki in odpolanci posameznih fašistovskih društv, temveč tudi takozvane »squadre d'azione«, nekake bojne čete, ki so sestavljene po večini iz vročkrvnih mladeničev in ki imajo na logo izvrševati one znane »kazenke pohode« (spedizioni punitivi) proti nesrečnim Jugoslovancem na zasedenem ozemlju in proti komunistom in socialistom s požiganjem društvenih domov, teroriziranjem in pobijanjem »prevratnih« elementov, devastiranjem stanovali političnih nasprotnikov in kar je še več takih »modernih« sredstev političnega boja v Italiji. Te »squadre d'azione« so prišle v velikem številu v Rim, pod svojimi zastavami (gagliardetti), deloma oblečeni v črnih srajcach in s črnnimi fesi, vsi pa oboroženi s samokresi, bodali in noži ter žejni junaške slave.

Lahko si je predstavljati, kaka je bila atmosfera in kakšen je bil red na tem kongresu. Oni mladeniči bojnih čet, katerih na dnevnu redu stojeca politična vprašanja niso niti najmanje zanimala, saj jih večinoma niti razumeli niso, so sodelovali v razpravah s kričanjem, žvižganjem, petjem, mahanjem svojih zastav in v celo živahnih razpravah tudi s pestmi in revolverji. Nesimpatične govornike so prekrivavali, priljubljene pa pozdravljali z neprastnim ponavljanjem D'Annunzijevga bojnega klica »aja, eja, alala!«, vse pa motili tako, da je bilo komaj kaj razumeti in da so se mnogi govorniki odrekli nadaljevanju svojih govorov. A tudi voditelji se niso razumneje obnašali. Vsaka razlika v mišljenu je dajala povod za besne napade. Sam Mussolini, njihov general, je nekoga njenu nesimpatičnemu fašističnemu napadu, ko se je isti hotel podati na govorniško tribuno, ter ga označil za falota; drugi dan pa sta se pomirila in na tribuni objela in poljubovala.

Nekateri so se navduševali za republiko (ropot in žvižganje), drugi za kralja (ropot in žvižganje), ta odobrava mirovni pakt, ki je bil sklenjen s socialisti, oni ga strastno pobija; ta priporoča ustavljanje zadrg in delavskih sindikatov, drugi se izreka za statobilne teorije, vse to med oglušujočim ropotom, žvižganjem in ploskanjem in v splošni zmeščavi, tako da konstatira »Corriere della Sera«, da se je celo glasovanje o najvažnejši točki dnevnega reda, o predlogu za pretvoritev fašistovske organizacije v stranko,

ki je bil sprejet, »vršil v največjem nedru, ki ni dopuščal, da bi se jasno po-kazale moči in nazori dislnostov«.

Seveda se je govorilo tudi o Reki, Dalmaciji in o primorskih razmerah. Posl. Giunta je s zadočenjem konstatiral, da je po požigu tržaškega Narodnega doma mnogo delavcev pristopilo k fašistom, ter opravičeval čine vandalizma proti Slovanom s trditvijo, da gresta na Primorskem slovanska in komunistična propaganda vzporedno. Razmere so so vsled tega tako nesigurne, da še danes ne more priti kralj v »odrešeni« Trst. S strahom je potem konstatiral, da ima Jugoslavija 200.000 vojakov (in še kakih!) na nogah, Italija pa da ima na meji le 2500 finančnih straž. Tu se je pa oglasil junak Mussolini z vzklikom: »Saj smo mi tu; na-pravimo kazenski pohod v Ljubljano« (ploskanje). Giunta se je sedaj spomnil, da je on tudi poslanec Trsta in da Trst ne more živeti od kazenskih ekspedicij v Ljubljano, temveč le od ekspedicij robe iz v Ljubljano in zato je priporočal, naj se z Jugoslavijo sklene trgovska pogodba. Priporočati bi bilo Giunti, da pošljte na trgovska pogajanja v Belgrad mesto delegacije strokovnjakov eno »squadro d'azione« z revolverji in »gagliardetti«: trgovska pogodba bo potem gotov v najkrajšem času sklenjena. Mussolini pa bi prosili, da bi prav gotov v najkrajšem času postal v Ljubljano svojo »speditione punitiva« proti tistim ljubljanskim trgovcem, ki jih fašistske »ljubnivnosti« še vedno niso spometavale.

Za vsakega, ki pozna fašiste, je bilo jasno, da zbiranje take množice teh nemirnih življiev v enem kraju ne ostane brez motenja javnega miru. V resinci je že tretji dan prišlo do težkih incidentov, ki so imeli zelo žalostne posledice.

Iz nekega vlaka so fašisti provocirali in potem dejansko napadli železničarje. Smatrali so namreč žvižganje komotiv za — provokacijo. Prišlo je do pretepa, fašisti so streljali in ubili nekega železničarja. Dospevši na postajo v Rim, so železničarji takoj proglašili stavko, ki je drugi dan po sklepodelayskih organizacij postala generalna. Stavkale so vse kategorije, tudi izvošček, tramvajski uslužbeni, posneti in tiskarji, tako da je bil ves program ustavljen in niso mogli izhajati časopisi. Fašisti so reagirali z napadi na delavce; v rimskih ulicah se je streljalo, kakor da je sovražnik vdrl v Rim; v gledališču, kjer se je vršil kongres, so napravili fašisti 50000 lir škode. V ulicah, kjer so se vršili boji, so razobil neštete Šipe; policija, kadar je nastopala, je prišla med dve ogaji in je imela več ranjenih; vlada pa ni znala kaj početi. Vojni minister se je toliko spozbil, da je šel na fašistovski kongres in se tam pogajal s fašisti, seveda brez vspeta; minister za notranje stvari pa se je omejil na to, da je dal nabiti nek poziv na mir, za katerega se pa nihče zmenil ni.

Šele, ko so fašisti v nedeljo, 13. novembra, z vlaki, ki so jih vodili vojaki in neki fašistovski železničarji, odšli, je prestala v pondeljek generalna stavka. Konečni uspeh tega fašistovskega kongresa je bil: 6 mrtvih, 14 težko in preko 100 lahko ranjenih. Tu so šteti le tisti, ki so Javno iskali zdravniške pomoči, pa tudi te, ki so v Rimu. Koliko jih je bilo ubitih in ranjenih v provinci, kjer je tudi prišlo do konflik-

tov, to se še ne ve. Vsled ustavljenja vsega prometa nastala škoda pa gre gotovo v milijone.

Tako se dela v Italiji politika. Če bi se pri nas le deseti del tega zgodi, bi laški listi pisali o razpadu naše države, o revoluciji in o popolni onemogosti vlade. V Italiji pa so to vsakdanji dogodki, ki vlade niti preveč ne razburajo. Na čast rimskemu prebivalstvu pa treba konstatirati, da se je fašistovskega šarlantantsva in nasičja posloženo v Italiji in da je proti njihovim izgredom na več mestih odločno nastopalo. Tudi novine so po veliki večini obsojale fašistovska »junaštva«. To je bil tudi vzrok, da so fašisti še pred končano stavko zapustili Rim: spoznali so, da so izgubili simpatije ljudstva. Ali pripravi to tudi vladu do energičnejših mer proti fašistovskemu gibanju, zlasti pa v zaščito našega nesrečnega prebivalstva na zasedenem ozemlju, to je seveda drugo vprašanje. Najbrž si bode Bonomi tudi v naprej kakor Pilat umival roke v nedolžnosti.

Zemljoradniki in sporazum s Hrvati.

Dopolnik »Slobodne Tribune« je imel 30. nov. z vodjo zemljoradniškega gibanja v Srbiji, z nar. posl. Mih. Avramovićem razgovor o ureditvi naše države in o razdelitvi na oblasti. G. Avramović je izjavil:

Pred vsemi smatra Zemljoradnička stranka, da so Srbi in Hrvati eden narod in da je vsled tega naše ujedinjenje dovršena zadeva, ki je izven razprave.

Ako je ujedinjenje naroda dovršena zadeva, tedaj moramo sedaj med seboj izvršiti in izvrševati še druge stvari, od katerih zavisi naš dobrobit, medsebojno zaupanje in zadovoljstvo naroda.

V nasprotju z glasovi, ki se čujejo, — na žalost tudi od trenutno merodajnih in odgovornih oseb — da v okrilju enega naroda ne sme biti pogajanje in sporazumevanja, za kater je to en narod — smatra Zemljoradnička stranka kot socijalnoagrarno gibanje, da je sporazumevanje in pogajanja možno in nujno od najnižje narodne edinice — to je njegovega dela, do najvišje narodne formacije — to je njegove države.

Vsled tega je za nas razgovor, dogovor, sporazumevanje in pogajanje s Hrvati normalen in neizbežen pojaven, v tem trenutku veliko bolj normalen in neizbežen, ker se prvič odkar se v zgodovini poznamo, ko smo dolgo vrsto stoljeti živil razvojeno in pod vplivom nemških socijalnih prilik — stestajmo pod enimi krovom in pod eno upravo.

Jaz sem osebno globoko prepričan, da žele Hrvati eno državo. S polnim zaupanjem pristopam in borim vedno pristop k najspornejšim razgovorom o ureditvi naše zajedničke države.

Toda, da se povrneti na Vaše osnovno vprašanje: Zemljoradnička stranka je tudi v parlamentu, na enak način, kakor na vseh javnih in nejavnih razgovorih z vsemi političnimi činitelji, vedno zastopala in izpovedala nastopno stališče:

Našo državo ni mogoče upravno razdeliti niti v »ministrstvu notranjih del«, niti v »ministrskem svetu«, niti na samih parlamentarnih sejah, in vobče v nobenem kabinetu, nego se more upravno razdeliti samo v sredini in s sodelovanjem samega naroda. Sicer se z izvestnih strani pravil, da bi tako postopanje

* * *

Ko mu je Nostradamus obljubil, da bo v sredo zjutraj videl Florizo in tistega, ki jo je ugrabil, so odpovedale Royalu vse moči. Zaspal je težko spanje, ki je bilo naravna posledica duševne in telesne utrujenosti. Morda je bilo to spanje tudi posledica Nostradamove volje . . .

Ves tisti dan se je Nostradamus neumorno ukvarjal z množico bolnih, ki je iskala pomoči v Froidmantelski ulici; marsikdo je odšel od njega ozdravljen in potolaten. Mag je opravil svoj blagi posel z nekakšnim fanatičnim sočutjem. On sam je trpel pač huje od vseh teh bednih ljudi; in sovraštvo, ki mu je potulilo srce, je kresalo v svoji neutešenosti vzvišene iskre ljubezni . . .

Solnce je zašlo. Ura je udarila devet. Ves zamišljen in upen je stopil Nostradamus v Beaureversovo sobo ter se zagledal v spečega mladeniča. Neizmerna nežnost je zdaj pokrila njegov plemeniti obraz, ki ga je ozarjal plamen genija. Nekakšna ljubezen mu je sijala v črnih očeh, iz katerih je tolikrat šwigal rdeči plamen sovraštva.

»Ubogi otrok!« je mrmljal sam sebi. »Nešrečna žrtev, ki je zašla med mojo usodo in usodo svojega očeta! . . . Usmiljenje, česa iščeš pri meni! . . .

Sovraštvo in sočutje sta se borili v njegovem srču. Nostradamus je trepetal. Njegove roke so se krčile na hropečih prsih, njegov plamenec pogled se je upiral v Royala, njegov duh je klical Usoto in prodral v

bilo za edinstvo države riskantno in da bi neki elementi, ki venomer težijo za razvajanjem, prišli na svoj račun.

Smrat, da je taka »kaša« neosnovana. Ne vprašuje se, ali so tu merodajni manjši ali večji separatistični elementi. Tu se govori o tem, da se vpraša narod, katerega se zadeva tiče in ki je neposredno zainteresiran na tem vprašanju, kako se hoče upravno orientirati. Sem trdno prepričan, da bi vsi razdirali ni elementi, ako se postavimo na to stališče in ako predpostavim, da tak med nimi sploh bivajo, bili potisnjeni na skrajno črto in da bi narod, njegova zdrava zavest, negove ekonomske zvezze s tem ali drugim tržiščem, s tem ali drugim mestom dale povsem drugačne rešitve, nego se jih je zamislilo in da bi ta rešitev bila izvedena v duhu, ki bi edinstvo še jače cementiralo, kakor želi najbolj strasni njegov zagovornik.

Kakor vidite, Zemljoradnička stranka ne samo da podupa, nego tudi smeri, da se v reševanje razdelitve naše države uvede nov element, element samoopredelitev prebivalstva samega. Ta element v zajednici z ostalimi, z geografskimi, socijalnimi in ekonomskimi, bi se mogel po mojem prepričanju dočistiti, da svobodno odločuje, in sem prepričan, da bi odločitev bila takšna, da bi se nihče ne mogel batiti za bodočnost države.

»Kaj torej mislite o predlogu za razdelitev na oblasti, kakoršnega predлага današnja vlada?«

Misljam, da je čisto kabinetni, in da nima za sabo nobenih predhodnih razprav pozvanih strokovnjakov, niti soglasa takih oseb in še najmanj soglasa dotednjega prebivalstva. Nasprotno iz vseh oblasti, katere je vladu odredila in oblikovala, prihajajo vsak dan izjave nezadovoljstva in protesti in zahteve, da se vprašanje ne rešuje in lomi preko kolena.

Deca deci!

Kadar pridez iz šole domov, Vam pripravi mati toplo kosoilo, da utešite želodec. Kadar se v šole prostem času naigrate in utrudite od vesele zabave, prožite materi roke, da Vam odreže kosa kruha, pridene morda še jabolko ali sladko hruško. Preden greste spati, dobite toplo večerjo in zjutraj, preden se odpravite v šolo, Vas čaka tečen za jutrek.

Toda pomislite, da bi se Vam zgodilo sledenje; prišli bi lačni iz šole domov in bi gledali okolo, kje je kosoilo, pa bi Vam dejala mama: »Nimam moke, ne masti, ne krompirja, da bi bila lahko pripravila kosoilo. Lačen moraš ostati!« In prav tako bi Vam dejala za večerjo, malico, zajutrek. Kaj bi Vi počeli? Debele solze bi se Vam uspole po liličih, a solze bi Vas ne nasitile. Lačni bi bili še vedno. Šli bi morda celo k sosedom in prosili, da Vam podare kruha. Ali če bi Vas sosedje napodili, pomislite, kako brido sestajamo srečo in skrinje in bi Vam dall kruha in mleka, kako bi Vam bilo to všeč!

Ali hvala Bogu. Vam ni treba stradati, ni Vam treba prosi pomoči pri sosedi. Vsega imate dovelj! Vsak dan se lahko najeste do sitega; poleg tega imate toplo obliko, imate prijašen dom! In jutri boste imeli še preko potrebe mere, saj pričakujete, da Vam bo prinesel sv. Miklavž zvrhan krožnik do-

brih stvari, morda tudi igrač, nova oblike, tople nogavice in še morski lepega.

Ali daleč od nas, v naši zaščitnici, veliki Rusiji, je na milijone otrok, ki so dan na dan lačni, ki bodo tudi jutri na Miklavžev dan lačni tako, da bodo umrli od lakote, ki v hudi zimi, kakršna je v Rusiji, zmrujejo, ker jih ne ščiti topla oblik, ker morajo prebivati v mrzlih, neprijaznih hišah. Ti Vaši mali bratje in sestre ne poznajo veselega pričakovanja na Miklavžev večer, ne poznajo vriskajoče radosti, kakršne boste jutri zjutraj polni Vi, ko boste zagledali Miklavževe darove. Oni bodo lačni in premraženi po zasneženih poljih in gozdih, velike Rusije. Strahotno je njihovo življenje! Pomislite nanje in pomislite nase! Ko sedate Vi h konsilu in večerj v topli sobi, se potikajo oni po polju in gozdu kakor preplašeni zrcali, da si poščojo izpod snega nekaj za hrano; ko legate Vi spati, se stiskajo oni pod visokim drevo in se zarivajo v grmovje, kjer prenočujejo; ko Vi zajtrkujez in se odpravljate v šolo, se oni zopet napravljajo bosi in napol nagi dalje, da iščijo hrane, da iščijo pristrešja. Pomislite le, da bi zdeli Vas takšna grozna usoda!

Deca! Glas o stradajoči in zmružajoči ruski deci gre po vsem svetu, je prisel od vseh otrok, ki so tako srečni, da jim ničesar ne manjka. In ti otroci so ravnali, kakor bi ravnali dobrimi sosedje v Varmi, ko bi jih prosili kruha. Dali so ruski deci, kolikor so zmogli. Vaši maši sosedravljani v Srbiji in na Hrvaskem, v Vojvodini in Dalmaciji, Bosni in Hercegovini so se dvignili in počeli nabitati za svoje brate in sestre v Rusiji. A ne le ti. Vsa deca po Ameriki, Angliji, Franciji, Italiji, Nemčiji in po vseh ostalih državah širnega sveta zbirajo za rusko deco, izpoljujoč z dejanji besede našega Izveličarja, ki je dejal: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.«

In ti slovenska deca? Ali hočeš zavesti v ljubezni do svojega bližnjega za otroci ostalega sveta? O, poznam tvojo dobroščnost in usmiljenost, poznam tvoje sočustvovanje s prečeli, zato te pozivam, da stopiš tudi ti v krog onih, ki pomagajo ruski deci. Nocoj imaš še čas, da poprosi sv. Miklavža, da priloži k darovom zate še mal dar za rusko deco. Če prav zaupljivo in iskreno prosi vsa slovenska deca sv. Miklavža, naj prinese še za rusko deco po 1 dinar, ki ga boste jutri izročili v Šoli, teda sem prepričan, da ne bo zaostajal dar slovenske dece za darovi druge dece.

Slovenska deca, pomagaj ubogi ruski deci, pomagaj

jev 1.668.780.729, t. j. 134.98 od sto višje kot leta 1920. Za prvi 9 mesecov 1920 je bilo izvoženega blaga za dvanajst 710.451.105, kar znese 42.58 od sto izvoza za l. 1921.

Skoro od vseh izvoznih predmetov se je tega blaga zvišala vrednost, razen pri pekemu, vinu, vrvarstvu, gradbenem materialu, taninu in eks-traktu za strojenje. Manjši izvoz gradbenega materiala je po vsej priliki nastal vsled tega, ker se je material v preteklem letu previško cenil. Ako se izvrši razporeditev izvoza po kategorijami izvoznega blaga, izkazuje izvoz primankljaj samo za vino, tanin in ekstrakt za strojenje. Iz pregleda se pa vidi, da so pokazali vsi ostali premeti poviseli naprav izvozu preteklega leta. Tako je bilo tega leta izvoženega žita 125.26 od sto, koruze 500.10 od sto testenih 2811.79 od sto, krompirja 310 od sto, konjev 1923.14 od sto, mezgov in oslov 1634.63 od sto, govedi 6590.74 od sto, prašičev 1050 od sto, jaje 523.04 od sto, cementa 349.92 od sto, rud 947.57 od sto. Kakor se vidi se je zvišal izvoz najbolj pri testenih in živini, prav posebno govedi. Vsa znamenja pričajo, da se naš izvoz stalno veča. L. 1919 je bil skupni iznos 687 milijonov, leta 1920 1321 milijonov, dočim izkazuje letošnje leto že prvih devet mesecev 1669 milijonov dinarjev.

Obzalovati je samo, da so glede izvoza zelo pomanjkljive objave. Znano je že v naprej, da je naša trgovska bilanca pasivna. Zanimivo bilo bi znati, v kakšni večini se gibljejo naša pasiva. Veliko lažje bi potem presojali opravčenost današnjega stanja naše valute.

+ Sladkorna industrija v Hrvatski in Sloveniji. Preizkušnja sladkorne pesa na sladkor potom državnega kemijskega zavoda v Ljubljani je pokazala, da je imela letošnja v brežiskem okraju zrasla pesa in sicer v težki zemlji 17.10%, v počeni 19.10%, v videmski občini 19.54% v krški občini 16.10%, v novomeški okolici 17.85 do 18.23 procentov sladkorja. Sladkorna pesa je imela leto približno i do 1½ % več sladkorja, kakor ga je imela lani. Ti prvi poskusi s sladkorno peso dokazujo, da je zemlja in klima dolnjenskih poljahn zlasti Posavja kakor vstvarjena za sladkorno peso. Ker pri današnjih razmerah na Slovenskem samem ni mogoče dobiti dosti zemlje za kulturo sladkorne pese, ko posebno kmetje pri sedanjem draginji poljskih pridelkov ne bodo radi začeli z neznanjo jih kulturo sladkorne pese, je mogoče ustanoviti sladkorno tovarno le v zvezi s Hrvati tako, da bi za skupno sadkorno tovarno pridelovali peso razven onega dela naših kmetovalcev, ki so za napredok našega gospodarstva, tudi naprednejši del hrvatskih kmetov in veleposhestnik. Izvedba agrarne reforme dela tudi na Hrvatskem preglejvice. Ker se je pri prejšnjem racionalnem obdelovanju zemlje pridelalo najmanj 4 do 5 krat toliko žita, kakor ga je pridelalo pri sedanjem obdelovanju, bi se dal doseči kompromis med nameravanim podjetjem in zaupniki agrarne reforme na ta način, da bi dovolili oni zakupniki agrarne reforme, ki zemlje sami ne morejo obdelovati, odškodnino zato, da odstopijo zemljo v korist sladkorne industrije, in sicer toliko žita, kolikor bi ga na odstopljenem zemljišču sami pridejali proti plačilu ene četertine ali petine kurzne vrednosti dotednega žita, ali pa

tako, da se prepusti vsaj upravi nameščane sladkorne tovarne pravico proti dogovoru z zakupniki agrarne reforme glede odškodnine zato da prepuste zemljo v korist nameravani sladkorni tovarni. Dne 12. decembra 1921 ob enajsti urri se bo vršila v dvorani gospodarskega društva za Hrvatsko in Slovenijo Zagreb anketa interesentov iz Hrvatske in Slovenije glede ustanovitve skupne sladkorne tovarne za Hrvatsko in Slovenijo, katero ankete še udeležita tudi obe pokrajinski oblasti po svojih poslancih.

+ Trgovska pooblaščena agencija kraljevine SHS v Pragi je začela poslovnosti 20. t. m. pod vodstvom gospoda Milana Maksimovića. Naslov agencije je sledeč: Praga III, Komen-skehi nam. č. 4.

+ Bolgarski trgovski konzulat. Iz Sofije poročajo, da namerava notranje ministrstvo otvoriti v večjih trgovskih in industrijskih središčih v Evropi konzulate.

+ »Astra« d. d. V Zagrebu je protokolirana tvrdka »Astra« d. d. v Zagrebu, ki se bo bavila s trgovino kemičnih proizvodov, posebno naftinih proizvodov.

+ Na vojni dolg v Ameriki znaša 51 milijonov 153.160 dolarjev, kar znaša okrog 3.500.000.000 dinarjev ali 14 milijard krov.

+ Tečaj zlata Nemčiji. Službeni tečaj za 20 mark zlata v Nemčiji je odrejen z 850 markami v papirju.

+ Davek na biljarde. S 1. januarjem 1922 se vpelje davek na biljarde, ki bo znašal za prijavo biljarda 20 dinarjev, letno pa 50 D. Od tega davača so izvzeti le biljardi v privatnih hišah, ki služijo le kot domače razvedri. Vsak lastnik biljarda je dolžan naznani steklo biljarda in tvornico. Če se menja lastnik, se plača pristojbino znova.

+ Producija žita na Čehoslovaškem. Po poročilu čehoslovaškega ministra za poljedelstvo je letošnja produkcija žita večja od lanske. Višek bo znašal ca 145.000 vagonov.

+ Nove poštni pristojbine v Nemčiji. Državna poštna uprava v Nemčiji pripravlja zvišanje vseh poštnih pristojbin. Porto za tuzemska pisma znašal naj bi odslej 1.50 marke. Se bolj kakor vse druge pristojbine se zvišajo telefonske pristojbine, namreč za 80%. Poštna uprava utemeljuje zvišanje s povečanimi stroški, ki jih provzroča zvišanje plač poštnemu personalu, pošraženje cen materiala ter deficit, ki se je pojavit v poštnem obratovanju.

+ Finančna konferenca v Beogradu. Začetkom decembra se bo vršila ob prisotnosti delegatov iz Hrvatske, Slovenije in Vojvodine v finančnem ministru generalna finančna konferenca, ki bo pretresala finančno stanje v državi.

+ Nova doba v ruski zunanjosti trgovini. Zanimivo poročilo o ruski zunanjosti trgovini je zadnje dni prinesel londonski list »Daily News«. Imenovani angleški dnevnik pravi, da poročilo, ki je vprav dospelo Zvezni angleških obrtnikov podjetju (Federation of British Industries), potrjuje novo dobo v ruski inozemski trgovini. Trgovina z drugimi deželami — piše »Daily News« — ki je bila nedavno pod neposrednjim nadzorstvom sovjetskih oblasti, ima biti zdaj prepuščena zasebnim trgovcem, kar se je deloma že zgodilo v poslednjih tednih. Neposredna posledica navedenih novih razmer je dejstvo, da se tako doliči ruskih trgovcev pelje na

Nemško, da bi kar najhitreje stopili z Nemci v trgovske stike. Nemški trgovci pa hite, izkorisčati dano jim priliko, da bi namečkar se da razvili in razširili trgovino med Nemčijo in Rusijo ter z Litvinsko in Estonsko kakor s posredovanjem deželama. Nekatera nemška trgovska podjetja na Litvinskem že javljajo, da leže velike zaloge važnega nemškega blaga, ki je pripravljen v kladiščih ob rusko-litvinski meji za prodajo na debelo, in nemški trgovski potnik potuje križem prostrane ruske republike ter ponujajo vseporosod izdelke nemške industrije. Uvoz Nemške v Estonsko se je dvignil od 1. septembra 1920 do 1. septembra 1921 z 29 odstot. na 45 odstot., dočim je uvoz angleške robe na Estonsko padel z 25 odstot. na 19 odstot. Pa še vse važnejša je okolnost, da je uvoz iz Estonske v Rusijo poskočil s 15 odstot. na 56 odstot. vsega na Rusko uvozne blaga. Vse to govori jasno in glasno, da Nemška razvija uspešno trgovino z Rusko s posredovanjem estonske dežele.

+ Poslednja konferenca trgovskih zastopnikov baltijskih držav je izpodbudek za ustanovitev osrednjega gospodarskega urada, v katerem bi

bile vse udeležene države zastopane po odsposlanicih. Ta urad je pooblaščen pretresati in reševati vse vprašanja, ki se tičejo pospeševanja trgovskih stikov nemške, ruske, litvinske in estonske republike. — »Daily News« je sklenil svoj članek s vprašanjem: »Ali so kaj ukrenili angleški trgovci, da bi navezali nove trgovske stike z Rusko, ki se je oživel na Baltu?« — Ali kakor kažejo vsa znamenja, je ponizana Nemčija že prehitela Anglico na russkem trgu, ker ji je bolj pri rokah ter je nemško blago boljše in cenejše kakor angleško. Pa tudi valuta igra pri temi važno vlogo, kar se umeje samo ob sebi.

+ Piva se malo pije. Kakor je razvidno iz strokovnega pivovarniškega lista »Kvas«, se je čutilo minuli mesec močno pojemanje prodaje piva. Vzrok padca pivnega konsumu je v prvji vrsti abstinentno gibanje, v drugi vrsti pa dejstvo, da so se ljudje precej odvadili pit pivo. Tako na Českem. A tudi v Sloveniji se opazuje, da se danane precej manj piva pije kakor pred vojsko, ker je sedanje naše pivo za svojo kakovost vsekako veliko predraglo.

otvoril poštni in brzjavni urad Gjelkovec v varaždinski županiji z omejeno dnevnou službo.

— Otvoriljavne telefonske postaje Podusied. V področju poštnega in brzjavnega ravnateljstva Zagreb se je otvorila javna telefonska postaja Podusied za mod-krajevni telefonski promet.

— Občinska sodišča za pobijanje državne so poslovno prosti. Kr. ministristvo je odločilo, da so občinska sodišča za pobijanje državne državne ustanove, to je dopisovanje z državnimi uradji in oblastmi postavne oproščeno.

— Razpisani poštni urad. Razpisana je poštna služba pri poštnem uradu Dolenja vas pri Ribnici (III/2). Prošnje je vložiti v 14 dneh.

— Telefonski imenik za Hrvatsko. Izšel je nov Telefonski imenik za Hrvatsko, Slavonijo in Medjimurje. Dobiva se pri založniku Vres i drugovi v Zagrebu, Marovska ulica 21. Cena 7 dinarjev 50 par.

— Dodatek k telefonskemu imeniku za Slovenijo. Poštno in brzjavno javnateljstvo v Ljubljani je izdalo zaradi mnogih sprememb v telefonskem obratu k imeniku telefonskih naročnikov in telefonskih uradov v Sloveniji nov »Dodatak« ter ga oddaja interesentom po 2 dinarja za kos, toliko, da se krijejo nakladni stroški. V Ljubljani in Mariboru, ga prodajata tamšnja glavna urada, obči se pri postihi uradil Celje in Ptuj. Interesenti iz drugih krajev naj naroča ta »Dodatak« pri gospodarskem uradu poštnega in brzjavnega ravnateljstva v Ljubljani.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskal v preteklem tednu od 20. do 26. novembra 1921 dela 309 moških in 56 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 249 moških in 57 ženskih delavnih moči. Posredovanje se je izvršilo v tem času 256. Promet od 1. januarja do 26. novembra 1921 izkazuje 31.192 strank in 15.428 delodajalcev in 15.764 delodajalcev. Posredovanje se je izvršilo v tem času 9498. Dela isčajo: pisarji, moči, kovnarji, rudarji, natakarji, natakarice, dnarji, dnarice, sluge, trgovci, sotrudniki, prodajalci, hlapci, vzgojitelji, hotel, sobarice, služkinje, kuharice, valjeni, klučavnici za orodje, usnjarji, zidari, tesari, krojači, čevljarji, gateristi, trgovci, sotrudniki, korespondenčni, služkinje, kuharice, valjeni, vajenki, valjenki itd.

— Kulture Škandal na Jesenice. Prejeli smo: Pod zgornjim naslovom je prisnela »Jugoslavija« dopis iz Jesenice. V polno informacijo dodalna še to. Na obrtni Šoli, katera je začela s poukom dne 23. nov. 1920 so bile nastavljene poleg omenjenih nemških učiteljev, tudi naslednje učne moči z Hude, Šega, Gospodarči in še nekaj drugih, ki so poučevali v slovenčini. Nemškega jezika so se postuževali le nemški inženjeri in vodja Šole. Ti gospodje so se tako razhudiли na naš dopis in sklenili žolo opustiti. Ker bi bila z opustitvijo Šole na pravljena velikanska škoda našim delavcem, pozarjam politično oblast na ta korak in prosimo, da se povzamejo vse koraki, da obrtna Šola ostane in sicer samo s slovenčnim učnim jezikom.

— Pojasnilo. G. Alojzij Hrovat, carinik na Raketu, nas naprosto objavil, da on ni identičen s carinikom Hrovatom, ki je služeval v Železnikih in ki je obojen na 15 mesecev težke leče.

— Za župnika in prešta v Metliki je imenovan g. Gregorij Cerar, dosedaj župnik - vikar v Podzemju.

— Umrl je v Negovi zlatomačnik gosp. Karol Vitmajer, star 75 let. R. i. p. — Vojni ubedljivi. Iz zaporni komande mesta v Skoplju je pobegnil redov Albini Šuman doma iz Ljubljane. — Dajte so pobegnili v svrhu, da se odtegnejo vojni službi novinci Romih Julij, Klinarič Janez in Ferdo Valenčak iz celjskega okraja in Iv. Vodopivec, Maks Abram in Alojz Kink iz občine Videm pri Brežicah.

— Izgon. Iz naše kraljevine sta izgnana Rakeku, nas naprosto objavili, da on ni identičen s carinikom Hrovatom, ki je služeval v Železnikih in ki je obojen na 15 mesecev težke leče.

— Za župnika in prešta v Metliki je imenovan g. Gregorij Cerar, dosedaj župnik - vikar v Podzemju.

— Umrl je v Negovi zlatomačnik gosp. Karol Vitmajer, star 75 let. R. i. p.

— Vojni ubedljivi. Iz zaporni komande mesta v Skoplju je pobegnil redov Albini Šuman doma iz Ljubljane. — Dajte so

pobegnili v svrhu, da se odtegnejo vojni službi novinci Romih Julij, Klinarič Janez in Ferdo Valenčak iz celjskega okraja in Iv. Vodopivec, Maks Abram in Alojz Kink iz občine Videm pri Brežicah.

— Izgon. Iz naše kraljevine sta izgnana

kot nevarni osebi Karl Ludvik Hermetner doma v Velikovcu in pa Ivan Koren doma v Haločah pri Beljaku.

— Tatine. Posestniku Ivani Sodji v Zasipu je bilo ukradeneno 500 kg sene.

— Čevljarskemu mojstru Antonu Eržen v Gastejanu je bilo ukradeneno okoli 3200 kren debarja.

— Nesreča. Rudarski pažnik Franc Istvan v Trbovljah se je pri odpiranju tako ponesrečil, da si je zlomil desno nogo in so ga morali prepeljati v bolnico.

Spoliažne obeležje modernog Rima

ne čine spomenici srednjega veka, nego spomenici starih rimskih Cesara kao Pantheon, Koloseum, Fora, Castello San Angelo, tri triumfne kapije i dva stuba i spomenici čuvene rimske Renesanse, katedrala sv. Petra, Vatikan, Cancellaria, Quirinal, Kapitolinske palate, Collegio Romano, Lateranska palata, Fontana del Tritone, Porta del Popolo, Jesu-crkva, Montecitorio i Palazzo Farnese.

Najposle počinju da tamne uspomene na lepo Italiju i večiti Rim.

Za docnija pokolenja postala je Antika zao duh, koga se nisu mogle otresti sve docnije umetničke generacije.

Istom u 13. stolječu stupila je Antika na svetlo dana.

U 14. stolječu postala je Antika opet duševna sila.

15. stolječ naziva se dobom Renesance.

Ali Renesansa nije se rodila u večitem Rimu, nego u mladoj Fiorenzi. Po pitomim brežuljcima lepe Fiorenze razvili so se prvi cvetlični Renesance. I kad ujedemo Fiorenco, upoznati ce mo u njolzi varoš lepote, vareš plenitnosti i varoš invliduelne snage.

Za vreme Renesance bila je Fiorenca srediste nauke in umetnosti. Svojim genialnošču, svojim izumom, svojim lepotom i svojim zdravljem nadvisila je Fiorenco večiti Rim. Fiorenca se tada ponosila svojim finim i kultiviranim ukusom, sonetima, akademijama, zakonima, literar-

Renesanca.

Stari Rim.

Rim Cesara.

Drobiz.

* Clemenceau piše novo knjigo. Současniki »Echo de Paris« je posetil Clemenceau ter ga vprašal, s čim se sedaj bavi. Bivši ministrski predsednik mu je odgovoril, da sestavlja knjigo, ki bo opisovala vse doživljaje njegove dolgoletne živilenske dobe. Clemenceau misli, da bo za to svoje delo rabil celo tri leta.

* Feuerbach za milijon mark. Na dražbi pri Hugo Helbingen v Münchenu je bila dražbenim potom ponudena v prodajo Feuerbachova slika »Deca na obali« z izklicno ceno štiristo tisoč mark. Končno je bila prodana nekemu Dreyfus za 1.010.000 mark. Slika bo odposlana v Švico.

* Kineški igralci v Evropi. V London namerava priti neka kineška igralna družba pod vodstvom Mai Lung-Panga. Zanimivosti te družbe je ta, da na poseben način prikazuje ženske karakterje.

* Kokosji državni izpit? Pretekli dни so iz vseh delov prostranega britanskega cesarstva znosili na tisoče kokosij, v London, da pred očmi izpitne komisije »polože izpit« iz svoje sposobnosti v nesenju jajc. Ta natečaj se je započel zadnjem teden v oktobru in je trajal 14 dni. Namen tega iz-

piča je, prepričati se, katera vrste kokos je najkoristnejše gojiti. Določene nagrade kokošim kandidatnim, ki so izvršile izpit z »odliko«, znaša po 10 do 100 liter Sterlingov.

* Kje se popuščajo največ cigar? Po službeni statistiki je Angleška tekom letošnjega leta popuščala 57 milijonov hanskih cigar. Ta številka stavljata Veliko Britanijo na prvo mesto v statistiki narodov, kateri puščajo cigare.

* Kako se Amerikanci brigajo za lepoto svojih mest. Prebivalci mesta Kansas City so v poslednjih tridesetih letih žrtvovali za milijonov dolarjev za uređitev parkov in glavnih ulic. Izkazalo se je, da je novo preurejeno mesto privabilo mnogo naseljencev, ki so tekom tega časa donesli mestu 60.000.000 dolarjev. Prebivalci mirno žive v krasnem mestu, a mesto jim za vsak investiran dolar donaša dva nova dolarja.

Prodaja:**ZIMSKI PLAŠČ**

za srednjo veliko danino se prodaja za 1000 K. Ogleda se pri Hellel, Emonška cesta 2.

HRASTOV LES CA. 400 m³
cena 1200 K za m³. Odjemalci naj se oglašate tekoči te dni pri Ljudevit Vernik, Velika ne-

delja. 2401.

SPALNICA NOVA
javor, za eno osebo, kopalnik s štedilno kuravo, postelja z vložkom in ena podaljševalna miza se prodaja. Naslov pri upravi lista.

TRBOVLJE HIŠA ŠT. 46
v Bevkem prav blizu kolodvora z 5 stanovanji in želiščnim vrtom se prodaja. Ugodnost za trgovino, rokodelstvo in kuravo.
KROMPIR
za krmilo se razprodaja tudi v malih količinah po 370 K na Vrtači Št. 5. 2404.

Službe:**PRIDNEGA IN MOČNEGA UCENCA**

iščem, ki ima veselje do trgovine, in dobrega izvežbanega **TRGOVSKEGA PO-MOČNIKA**. Poživ se v upr. »Jugoslavije«.

KONTORISTINJA ZMOŽNA STE-NOGRAFIE

jezikov in strojepisja se išče. Naslov pove upravnostvo »Jugoslavije«. 2389.

2.000 KRON
dam, kdor mi dobi službo trgovskega po-močnika ali pa kaj podobnega. Ponudbe, na-
»Pomočnika«. 2380.

OTROŠKA VRTNARICA

k 2-letnemu dečku se išče. Naslov pove upravnostvo »Jugoslavije«. 2390.

VEČ KROJAŠKIH POMOČNIKOV

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se spremlje takoj. Samostojno dohe proti garanciji delo na dom. Stalno delo zasigurano. Vpraša se Emonška cesta Št. 8, v pisarni. 2395.

DVA UČENCA ZA KRTAČARSKO OBRT IN ENEGA POMOČNIKA
sprejme takoj Franjo Schiller, Karlovac, Svarca 1. Učenca imata vso oskrbo v hiši.

PRIMA SE
gospojica za ekspedicijo i za manja pisarniška dela prednost imajo one koje so verzirane u struci trgovine čevljev in je smržna hrvatskoga jezika. Tudi je potrebno, da posreduje kakav trgovski tečaj. Naslov pove upravnostvo. 2350.

Zenitne ponudbe:

Radi pomanjkanja znanja se želi sezname v svetu takojšnje ženitve mlad, dobro situiran, obrtnik na lastnem posetvu na novo naseljen z večjim premoženjem in dobro upeljano obrt z gospicami po 20 do 30 let staro, ki bi naj bila dobra gospodinja in podjetna za obrt in ki bi imela tudi nekaj primernega premoženja. Simpatične gospice načelno blagovoljno vposlati svoje le res resne ponudbe s sliko na upravo »Jugoslavije« pod šifro »Resna ponudba, srčna bodočnost«. Tajnost strogo zajamčena. 2296.

IŠČEM V SREČNI ZAKON

simpatičnega gospoda, državne službe, zdravil 38 do 50 let, kateri bi vzljubil sorodno dušo vdovo, z enim otrokom, katera posreduje dobro trgovino, poliščivo in drugo. Le resne ponudbe se prosi pod »Blažen Božič« na upravo lista. 2406.

POZOR GOSPIČE!

4 mladi, veseli in zabavni poduradniki iščeli znanja z enako zabavnimi gospicami, pod »Ringaraja«, »Ciciban«, »Slavček«, »Poljuba«, poščno ležeče, Brezno ob Dravi. 2403.

Zahlevajte povsod samo

MOKO ZA OTROKE

Salubra

1 škatola K 36 -

Najboljša hrana za dojenčke!

Zelo okujočo sredstvo za bolne na želodcu, rekonval-lescente in osobito za pre-malo hranjenje ter v obte-slabe osebe vsake starosti.

DOBI SE POVOD.

Tovarna kemičkih predmetov hrane

„SALUBRA“ D. D. ZAGREB

Bogkovčeva ul. 23, telef. 7-91

Fvornica: NOVA GRADISKA

Gumijeve cevi Zakaj daste 1000 K?

Za 1 par čevljev?

Oglejte si blago in cene v ve-
liki izbiri od 400—600 K pri

H. Seljak, Ljubljana
Prešernova ulica 52.

„Philligrafit“

siva barva proti rji
beli in črni emajl-lak, minij,
i. dr. barve, kristalni boraks,
naftalin in drugo. Kemikalije
v zalogi po nizkih cenah

„Promet“
tehn. industr. podjetje, Ljubljana

Pozori!

Najprimernejše in najlepše božično
čarilje je gotovo prvorstno dovršena
povečana silka. — V izvršitve se
priporoča.

Prvi domači zavod za povečanje
silik. fotografični atelje

RUNG FRANC, Ljubljana, Wolfsova ulica Št. 6.

Naročila, namenjena za Božična darila
se sprejemajo do 15 decembra.

Točna postrežba! Najnižje cene! Zahlevajte senik!

Raznovrstno Böhlerovo jeklo

na drobno in debelo 1 in pol
vagona zaloge, železne cevi
za vodovode, paro kanaliza-
cijo, (škotske) irske peči, be-
tonsko železo dobavlja po
tovarniških dnevnih cenah

„PROMET“, tehnik. ind. podjetje

LJUBLJANA.

Električne motorje

inštalacijski material, žarnice,
števce, žice, proizvod A. E. G.
dobavlja

elektrotehnična tvrdka

Karol Florjančič

CELJE, Cankarjeva c. 2.

po zmernih cenah.

Tvrda LOŽAR & BIZJAK

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta Št. 20.

Priporoča vsakovrstne izgotovljene obleke za gospode in dečke, zimske suknje, raaglane, kožuhe, dežne plašče itd. V zalogi ima najfinje angloško in češko suknjo. Naročila po meri se izvršujejo po najnovnejši modi v najkrajšem času.

Božične te druge svakovrstne

RAZGLEDNICE

kao i ljubavne a razglednice k Novoj godini prima češka roba
preporuča češka jugoslovenska knjižara J. HERFJK, Zagreb,
Mesnička ulica broj 15. — Trgovine uživajo popust.

Prof. S. Santel

Božične razglednice

so ravnomerne izšle, ter se dobijo po vseh trgovinah
z papirjem, knjigarnah in trafičkah.

Božične razglednice so umetno izdelane v raznih
barvah in tiskane na finem Chromo papirju.

Serija 6 razglednic 2'50 din.

Naroča se direktno pri

ZVEZNI TISKARNI in KNJIGARNI
v Ljubljani, Wolfsova ulica Št. 1.

Novo došlo!

Posteljno perje
Fino perje (Caunen)
Preproge
Posteljni predložki
Gradi za madrace
Platno za slamnjake
Nanking

po najnižji ceni pri

K. WORSCHE, Maribor, Gospaska ulica Št. 10.

Naročajte in razširjajte „Jugoslavijo“!**POSESTVO**

obstoječe iz letos popravljene hiše,
9000 m² zemlje blizu Kočevja se
prodaja. Ponudba pod »Posestvo« na
An. zavod Drago Beseljak & drug
Ljubljana, Sodna ulica Št. 5.

Odpadke starega in novega cinka
ter cinkove plošče kupujejo v vsaki
množini

KRANJSKE TOVARNE

železne, ključavnitske in
kovinske robe

„TITAN“ D. D.

Kamnik pri Ljubljani.

IZJAVA.

Podpisani obžalujem, da sem,
nahujškan po drugih, dne 26. no-
vembra 1921. zvečer napadel

g. Ivana Rojno, posestnika in
načelnika Požarnje brambe v
Spodnji Šiški Št. 59, ter ga ob-
čutno žalil. Svoje obdolžitve s
tem preklicujem, svoj nastop
obžalujem in še zahvaljujem
g. Rojnu, da je odstopil iz za-
sebne obtožbe.

Spodnja Šiška, 2. nov. 1921.

**JOSIP SEIDEL, posestnik in
gostilničar v Spodnji Šiški Št. 2.**

Inteligentnega

tihega družabnika z raz-
položljivim kapitalom od Din.
50.000 išče novo literaturno
podjetje v Jugoslaviji. Ponud-
be pod »Dinara 50.000« na
upravo lista.

Korespondent (-inja)

dober stenograf, verziran na pisalnem stroju, zmožen slovenščine
in nemščine eventuelno tudi srbohrvaščine, se sprejme pri večjem
industrijskem podjetju v Mariboru s 1. ali 15. prosincem. Svoje-
ročno spisane in s potrebnimi prilogami opremlene prošnje z
navedbo plačne na anončno pisarno Rudolf Gaisser, Maribor

4000 K nagrade

kdor preskrbi ali odda, stranki
brez otrok, stanovanje najmanj
s 3 sobami in kuhinjo, če le mo-
geče v sredini mesta bodisi v
novi ali stari hiši za takoj ali za
marec. Ponudbe v zaprtih ku-
vertah na upravo »Jugoslavije«
pod št. 4000.

PLATINA, ZLATO, SREBRO

kupuje

Za Miklavža!
Najcenejše in najvhvalenejše darilic
našim malim je:

Moj zverinjak

Priporoča
se tvrdka **Josip Petelin**
LJUBLJANA, Sv. Petra nasip štev. 7

edina tovarniška zalog za šivalnih strojev

v vseh opremah, material in izvršba predvojna, na redbinsko
in obrtno rabe, ter vsi posamezni deli za vse sisteme, igle,
olje na drobne in ne debelo.

Večletna garancija

Popravila se sprejemajo!

Medić, Rakovc & Zankl prej
A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudinskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brezjav: Merakl. Ljubljana. — Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznano najboljša in zanesljiva kakovost: Barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbonil, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroku spadajoči predmeti.

„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. Linoleum lak za pode. „MERAKL“. Emajlni laki. „MERAKL“. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošljajo!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, Šentjanški in trboveljski
premog

vseh kakovost v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

Prima čehoslov. in angleški koks za lijarne in domačo uporabo, kovački premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Nunska ulica štev. 19.

MANUFAKTURNI ODDELEK

(na dvorišču)

Oglejte si veliko zalog raznovrstnega manufakturnega blaga; veliko izbiro čevljev in vsakovrstnega

Prospekt II. emisije delnic Jadranske banke d. d. v Beogradu

Izvršajoč sklep izvenrednega občnega zbora delničarjev z dne 30. novembra 1921, objavlja podpisani upravni svet

povišanje delniške glavnice od K 30,000.000—

na K 120,000.000—

nom. K 9.000.000—, t. j. 225.000 komadov delnic po nom.
K 400— s pravico na dividendo za leto 1921.

Emisija novih delnic se izvrši ob sledečih pogojih:

1. Delničarji imajo pravico, da optira na vsako staro delnico tri delnice II. emisije po tečaju od kron 600— plus 5 % obresti od 1. januarja do 15. decembra 1921 (kron 28.80) za komad.

(Z ozirom na uspeh semestralne bilance Jadranske banke d. d. v Beogradu za I. semester 1921 je pričakovati, da se bo v nove delnice vloženi denar zelo povoljno obrestoval in da bo dividenda za leto 1921 znatno presegala znesek od kron 28.80, vplačan na ime obresti od 1. januarja do 15. decembra 1921.)

2. Delničarji, kateri želijo izvršiti svojo opcijo pravico, morajo predložiti v času od 1. do 15. decembra 1921 stare delnice (oziroma začasna potrdila) v svrhu prežigosanja na blagajnah:

a) Jadranske banke v Beogradu ali njenih podružnic v Celju, Cvetatu, Dubrovniku, Ercegnovem, Jelsi, Korčuli, Kotoru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metkoviću, Sarajevu, Splitu, Šibeniku in Zagrebu, dalje na Dunaju, v Trstu, Operiji in Zadru.

b) Banke in štedione za Primorje na Sušaku ali njenih podružnic na Reki in v Bakru.

c) Prve hrvatske štedionice v Zagrebu ali njenih podružnic v Beogradu, Bjelovaru, Brodu n. S., Celju, Crikvenici, Čakovec, Daruvaru, Delničah, Đakovu, Gjurgjevcu, Iluku, Karlovec, Kraljevcu, Križevcih, Mitrovici, Novi Gradiski, Ogulinu, Osijeku, Požegi, Reki, Senju, Sisku, Subotici, Šišaku, Sv. Ivan Zelini, Varaždinu, Vel. Gorici, Vinkovcih, Virovitici, Vukovaru in Zemunu.

d) Frank Sakser State Bank, New York.

e) Banco Yugoslavo de Chile, Valparaíso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir, in hkrati vplačati protivrednost prevzetih delnic II. emisije.

3. Razlika med nominalno vrednostjo in emisijskim tečajem novih delnic pričade po odbitku stroškov emisije rezervnemu skladu banke.

4. Delničar, ki v predpisanim roku ne prijavi opcionske pravice in ne izvrši vplila, zgubi opcionsko pravico.

5. Prevzem eventualno neoptiranih delnic je zajamčen po domačem kapitalu.

V Beogradu, dne 30. novembra 1921.

Upravni svet Jadranske banke d. d. v Beogradu.

V trgovini O. Bernatović

Mestni trg štev. 5

se dobi še po jako nizki ceni:

moške obleke	650 K naprej
moške raglane	1100 K naprej
moške hlače	150 K naprej
damske suknje	550 K naprej
damske kostume	600 K naprej
damske modne obleke	900 K naprej
damska krila	300 K naprej
in kožuhovina	300 K naprej

!! Ogleda se lahko vsaki čas !!

Franjo Faganel, Celje
Gospodska ulica 26.

USNJE

vseh vrst po najnižji dnevni ceni.
Prepričajte se!

Gospodarske Zveze :-

Ljubljana, Dunajska cesta 29.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani, Dunajska cesta 17. Podružnica: Celje, Breg 33.

je ustanovila oddelek za živilenska zavarovanja.

Sprejema: V živilenskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji. V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo poognju, strelji po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah,

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. — Glavno zastopstvo po nih gumijevih obročev za tovorne automobile tovarne Walter Martiny. — Hydraulična stiskalnica za montiranje gumijevih obročev v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. — Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

Ljubljana, Maribor, Beograd,
Podružnice: Dunajska c. 20. Jurčičeva ul. 9. Knez Mihaelova
tel. št. 470. tel. št. 133. ulica 3.

Radi razširjanja obratov na prodaj

ležeča stacionarna Umrath lokomobila

45 konjskih sil, tako dobro ohranjena, do 15. decembra 1921
še v obratu v tovarni „DRAVA“ d. d. v Mariboru.

Nadalje na prodaj

1 parni stroj PH

demontiran s pripadajočim parnim kotлом.

Ponudbe na naslov:

„DRAVA“ lesna industrijska delniška družba Maribor.

Delniška družba združenih pivovaren Zalec in Laško v Laškem.

Vabilo na subskripcijo

Dovoljujemo si Vam vlijudno sporočiti, da je sklenil občni zbor naše družbe

dne 29. novembra 1921 zvišati delniško glavnico

od K 2,640.000— na K 8,000.000—.

z izdajo 26.800 novih delnic po kron 200— nominale.

Nove delnice se stavljajo na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Delničarji imajo pravico opcije na nove delnice v razmerju dve novi na eno staro po kurzu kron 200— tel quel prištevši kron 60— stroškov za komad.

2. Preostale delnice se nudijo nedelničarjem v subskripcijo po kurzu kron 400— tel quel prištevši kron 60— stroškov za komad.

3. Subskripcija oziroma izvrševanje opcije se vrši pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah, pri Posojilnici v Celju, Savinske posojilnici v Žalcu ter pri podpisani družbi na Laškem in sicer od 30. t. m. do 14. decembra 1921.

LAŠKO, 30. novembra 1921.

Z odličnim spoštovanjem:

Delniška družba združenih pivovaren
Zalec in Laško v Laškem.